

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.5.1.2025

Justyna Jankowska
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Młodych
Wieldzadz 38A
87-214 Płużnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/063/LBY – Rządowy Program Fundusz Młodzieżowy na lata 2022-2033

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-131 Bydgoszcz

tel. 48525675800, lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie Młodych ¹ , Wielzijdz 38A, 87-214 Płużnica
Kierownik jednostki kontrolowanej	Justyna Jankowska, Prezes Zarządu Stowarzyszenia ² , od 24 listopada 2007 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wnioskowanie o dotacje, realizacja i rozliczanie umów o dotacje projektów finansowanych ze środków otrzymanych w ramach Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022-2033 oraz efekty udzielonego wsparcia
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2025 (do dnia zakończenia kontroli ³), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, a dotyczących okresu objętego kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	Joanna Nierebińska-Mazurek, doradca prawny, legitymacja służbowa nr 21900; Łukasz Burczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/45/2025 z 20 marca 2025 r. (akta kontroli str.1-11)

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podejmowane przez Stowarzyszenie w latach 2022-2024 w zakresie wykonywania umów o realizację trzech zadań publicznych zleconych w ramach Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022-2033.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W latach 2022-2025 Stowarzyszenie realizowało trzy projekty grantowe w całości finansowane ze środków dotacji przyznanych przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ⁶ . Przyjęte w umowach dotacji wskaźniki rezultatu w zdecydowanej większości przypadków zostały przez beneficjenta osiągnięte w zaplanowanej wysokości. Składane przez Stowarzyszenie wnioski o dotacje spełniały wymagane kryteria formalne i merytoryczne, a przyznane środki finansowe wydatkowano zgodnie

¹ Dalej: „Stowarzyszenie”.

² Dalej: „Prezes Zarządu”.

³ Do 18 kwietnia 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „NIW”.

z zawartymi umowami. Dotowane projekty realizowano zgodnie ze składanymi ofertami, a spoczywające na beneficjencie obowiązki sprawozdawcze wypełniane były prawidłowo. W przypadku dwóch spośród trzech dofinansowanych projektów, Stowarzyszenie w sposób właściwy pełniło rolę operatora mikrograntów, przekazywanych m.in. radom młodzieżowym i samorządom uczniowskim. Należycie wywiązano się również z obowiązku prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej związanej z realizacją dotowanych zadań publicznych

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na braku zachowania określonego w umowie dotacji terminu zwrotu jej niewykorzystanej części do dysponenta. Ponadto NIK zauważa, że Stowarzyszenie w zadaniu Młoda Inicjatywa II przyjęło do udziału w projekcie w 2025 r. osoby poniżej 15 roku życia, niemniej, według stanu na dzień 17 kwietnia 2025 r. nie przekazano żadnych środków ani nie podpisano stosownych umów z tymi grantobiorcami.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR Wnioskowanie o dotacje, realizacja i rozliczanie umów o dotacje projektów finansowanych ze środków otrzymanych w ramach Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022-2033 oraz efekty udzielonego wsparcia

Opis stanu faktycznego

1. Składanie wniosków o dotacje

W okresie objętym kontrolą NIW powierzył Stowarzyszeniu realizację trzech zadań publicznych, przyznając na ich wykonanie środki finansowe w formie dotacji z RPFM w łącznej wysokości 1 663 305 zł, w tym:

- w wyniku konkursu Edycji 2022, w ramach Priorytetu 1. Aktywizacja młodzieży w samorządach, kwotę 449 305 zł na projekt „Młoda Inicjatywa”⁷;
- w wyniku konkursu Edycji 2024, w ramach Priorytetu 1. Aktywizacja młodzieży w samorządach, kwotę 1 000 000 zł na projekt „Młoda Inicjatywa”⁸;
- w wyniku konkursu Edycji 2024, w ramach Priorytetu 3. Wzmocnienie kompetencji organizacji młodzieżowych, kwotę 214 000 zł na zadanie „Projektowa Popcornica”⁹

Dotacje pokrywały całość kosztów realizowanych projektów. Beneficjent spełniał wymogi formalne do uczestnictwa w RPFM, gdyż:

- posiadając status stowarzyszenia, miał prawo wziąć udział w konkursach, zgodnie z postanowieniami części A. pkt 1.4 Regulaminu RPFM - edycji 2022 i 2024;
- złożył oferty (wnioski o dotację) w terminach wyznaczonych przez NIW.

Beneficjent złożył do NIW zgodne z prawdą oświadczenia o niezaleganiu, na dzień złożenia oferty, z opłacaniem należności z tytułu zobowiązań podatkowych i składek na ubezpieczenia społeczne, o zgodności danych (m.in. teleadresowych) zawartych w części II oferty z Krajowym Rejestrem Sądowym/właściwą ewidencją, a także nieznajdowaniu się w rejestrze

⁷ Dalej: „Młoda Inicjatywa I”.

⁸ Dalej „Młoda Inicjatywa II”.

⁹ Dalej: „Projektowa Popcornica”.

podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymywania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich.

(akta kontroli str. 48-115, 441-514, 537-539, 599-648)

Działalność wspierająca rozwój postaw obywatelskich wśród młodzieży i zwiększanie jej udziału w życiu publicznym należała do głównych celów statutowych Stowarzyszenia (m.in. Rozdział II pkt 7 lit. a), g), m), n), p), s) Statutu). Stowarzyszenie dysponowało niezbędnymi zasobami rzeczowymi: umeblowanym lokalem (w tym zamykanymi kluczem szafami zapewniającymi bezpieczeństwo dokumentacji), biurem z dostępem do Internetu, sprzętem komputerowym, wyposażeniem sal, sprzętem do nagrywania podcastów i oświetleniem do nagrywania webinarów. Biuro Stowarzyszenia mieściło się w użyczonej przez gminę Płużnica świetlicy wiejskiej w miejscowości Wiewiórki.

Zarząd Stowarzyszenia posiadał doświadczenie w programach regrantingowych oraz w pracy z młodzieżą. Prezes Zarządu była m.in. asystentem koordynatora projektów regrantingowych skierowanych do gmin (POPC 2018-2020): „E-aktywni mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego i łódzkiego” oraz „E-aktywni mieszkańcy województwa śląskiego i opolskiego”. W 2018 r. koordynowała projektem „Fabryka Firm” (RPO), w ramach którego przyznawane były dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Była także opiekunką młodzieżowych grup inicjatywnych „Młodzież na +”, pracownikiem ds. promocji i kontaktu ze szkołami w projekcie „SamoRządni w szkole”, prelegentką podczas Ogólnopolskiego Spotkania Organizacji Działających w Obszarach Wiejskich w Marózie (2019 r.), a jej wystąpienie dotyczyło zaangażowania młodych osób w życie społeczne. Wiceprezes Zarządu posiadała doświadczenie w zakresie promocji działań projektowych. Była m.in. animatorką lokalnej społeczności w projektach „Centrum aktywności lokalnej w gminie Płużnica” oraz „Płużnicka Współdzielnia”. Koordynowała też projekt edukacyjny skierowany do rodziców dzieci uczących się w szkole podstawowej w Płużnicy (w ramach programu Aktywni Obywatele).

(akta kontroli str. 41-47, 147-173)

2. Realizacja projektów i wykonywanie obowiązków wynikających z umów o udzielenie dotacji

Umowa dotacji na projekt Młoda Inicjatywa I została zawarta 2 grudnia 2022 r. Termin realizacji zadania publicznego i poniesienia kosztów ustalono na: od 1 listopada do 31 grudnia 2022 r. w stosunku do działań planowanych do realizacji do 31 grudnia 2022 r.; od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. w stosunku do działań planowanych do realizacji w 2023 r. - zgodnie z ofertą, harmonogramem i kosztorysem będącymi załącznikami do umowy. W trakcie realizacji zadania do umowy zawarto dwa aneksy, zgodnie z warunkami określonymi w części A pkt IX.7. *Dopuszczalność zmian w projekcie* regulaminu Edycji 2022.

(akta kontroli str. 48-115)

Umowę dotacji na projekt Młoda Inicjatywa II podpisano 7 czerwca 2024 r. Termin realizacji zadania publicznego i poniesienia kosztów ustalono na: od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. w stosunku do działań planowanych do realizacji do 31 grudnia 2024 r.; od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. w stosunku do działań planowanych do realizacji w 2025 r.; od 1 stycznia do 31 grudnia 2026 r. w stosunku do działań planowanych do realizacji w 2026 r. - zgodnie z ofertą, harmonogramem i kosztorysem będącymi załącznikami do umowy. W trakcie realizacji zadania do umowy zawarto jeden aneks, zgodnie z warunkami

określonymi w części A pkt IX.7. *Dopuszczalność zmian w projekcie regulaminu Edycji 2024.*

(akta kontroli str. 441-514)

Umowę dotacji na zadanie Projektowa Popcornica podpisano 16 maja 2024 r. Termin realizacji zadania publicznego i poniesienia kosztów ustalono na: od 1 lutego do 31 grudnia 2024 r. w stosunku do działań planowanych do realizacji do 31 grudnia 2024 r.; od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. w stosunku do działań planowanych do realizacji w 2025 r. - zgodnie z ofertą, harmonogramem i kosztorysem będącymi załącznikami do umowy. W trakcie realizacji zadania nie zawierano aneksów do umowy.

(akta kontroli str. 599-648)

Projekty Młoda Inicjatywa I i II, w których Stowarzyszenie pełniło również funkcję tzw. operatora (grantodawcy II stopnia), zostały oparte na trzech filarach: mobilizacji, aktywizacji i wzmocnieniu młodzieży w samorządach i młodzieżowych radach. Stworzone miały zostać warunki, by młode osoby w wieku 15-29 lat i ich opiekunowie z województwa kujawsko-pomorskiego zrealizowali własne inicjatywy i jednocześnie zwiększyli potencjał i trwałość swoich organizacji młodzieżowych. Zadanie Projektowa Popcornica miało prowadzić do wzmocnienia kompetencji członków organizacji młodzieżowych w obszarze opracowywania projektów, aplikowania o dotacje i fundraisingu. Wszystkie trzy projekty realizowano zgodnie z harmonogramami i przyjętymi w nich terminami.

(akta kontroli str. 79-101, 116-126, 133-144, 483-514, 516-530, 630-661)

Beneficjent otrzymał środki dotacji z NIW na rachunki wskazane w umowach w określonych w nich kwotach i terminach. W umowach nie przewidziano częściowej realizacji zadań przez podmiot trzeci, niebędący ich stroną.

(akta kontroli str. 145-146, 665-666)

Stowarzyszenie prowadziło wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową dotowanych zadań publicznych, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Dokumentację prowadzono odrębnie dla każdego z trzech dotowanych projektów.

(akta kontroli str. 174-202)

Na projekt Młoda Inicjatywa I (zakończony i rozliczony) wydatkowano w latach 2022-2023 łącznie 444 538,54 zł, tj. 98,9% przekazanej dotacji, z czego koszty realizacji działań wyniosły 356 166,81 zł; koszty administracyjne – 75 674,75 zł i koszty rozwoju instytucjonalnego – 12 696,98 zł. Na projekt Młoda Inicjatywa II (trwający) wydatkowano w 2024 r. łącznie 327 626,67 zł, tj. 32,8% przyznanej dotacji, z czego koszty realizacji działań wyniosły 255 638,67 zł, koszty administracyjne – 66 988,00 zł, koszty rozwoju instytucjonalnego – 5 000,00 zł. Na zadanie Projektowa Popcornica (trwające) wydatkowano w 2024 r. łącznie 86 350,38 zł, tj. 40,3% przyznanej dotacji, z czego koszty realizacji działań wyniosły 51 100,38 zł, koszty administracyjne – 20 500,00 zł i koszty rozwoju instytucjonalnego – 14 750,00 zł.

Żadna z umów dotacji nie przewidywała kosztów z tytułu wkładu osobowego i rzeczowego beneficjenta. Niewykorzystane kwoty dotacji Stowarzyszenie zwróciło na rachunek dysponenta, przy czym w jednym przypadku zwrotu dokonano z opóźnieniem (co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”). Nie stwierdzono sytuacji zbywania rzeczy zakupionych ze środków dotacji.

(akta kontroli str. 116-144, 516-530, 649-661)

Badaniem objęto 98 dowodów księgowych (faktur i rachunków) na łączną wartość 154 418,40 zł, w tym 50 dowodów (64 063,30 zł) dotyczących Młodej Inicjatywy I, 15 (38 265,26 zł) dotyczących Młodej Inicjatywy II i 33 (52 089,84 zł) dotyczących Projektowej Popcornicy. Stwierdzono, że we wszystkich przypadkach:

- dowody zawierały na odwrocie wymagany umową zapis „Sfinansowano z dotacji RPFM w wysokości ... w ramach realizacji zadania określonego umową nr ...”;
- dowody zostały opisane na odwrocie w sposób zgodny z wymogami określonymi w art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰;
- dowody zostały wystawione w terminie realizacji zadania oraz w roku, w którym poniesiono dany wydatek;
- koszty ponoszono nie wcześniej niż od dnia rozpoczęcia realizacji dotowanego projektu oraz nie później niż do 31 grudnia kolejnych lat kalendarzowych;
- poniesione koszty były kwalifikowalne.

(akta kontroli str. 174-183, 552-590, 671-746)

Promocja dotowanych projektów prowadzona była z wykorzystaniem różnorodnych kanałów komunikacji, zarówno internetowych, jak i tradycyjnych. Stowarzyszenie angażowało się w mediach społecznościowych – przede wszystkim w serwisie Facebook, na którym prowadzono kampanię reklamową obejmującą zarówno organiczne posty, jak i płatne reklamy sponsorowane skierowane do odpowiednio dobranych grup docelowych. Uzupełnieniem działań na Facebooku była obecność na Instagramie oraz TikToku, gdzie publikowano treści w atrakcyjnej, dynamicznej formie, z myślą o dotarciu do młodszej grupy potencjalnych uczestników prowadzonych działań. Dodatkowo w serwisie YouTube pojawiały się nagrania szkoleń i filmów instruktażowych. Promocja konkursów grantowych odbywała się za pośrednictwem transmisji radiowej w Radiu ESKA. Równoległe informacje o konkursach pojawiały się w lokalnej prasie regionalnej.

Elementem promocji był również mailing skierowany do organizacji pozarządowych, szkół oraz innych instytucji edukacyjnych i społecznych działających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W wiadomościach tych zawarta była prośba o udostępnienie informacji o konkursach wśród swoich społeczności oraz o zachęcanie młodych ludzi do udziału.

Na potrzeby kampanii promocyjnych przygotowano dedykowane grafiki oraz plakaty, które wykorzystywały spójną identyfikację wizualną konkursów, w tym ich logotypy, kolorystykę oraz inne charakterystyczne elementy.

(akta kontroli str. 174-202)

Stowarzyszenie, działając jako operator projektów Młoda Inicjatywa I i II, m.in.:

- W ramach działania „Małe Granty” zatrudniło opiekuna merytorycznego, który pracował nad dokumentacją projektową, nadzorował działania związane ze składaniem wniosków o mikrogranty w generatorze, przygotowywał programy i poprowadził webinar szkoleniowy, który został nagrany i zamieszczony na YouTube – kanale należącym do Stowarzyszenia. Zakupiony też został aparat telefoniczny służący do ciągłego kontaktu (w ramach infolinii) z zainteresowanymi Projektem. Wykupiono również dostęp do platformy

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm., dalej: „ustawa o rachunkowości”.

szkoleniowej ZOOM, a także zapłacono abonament za dostęp do generatora wniosków grantowych.

Opiekun merytoryczny przygotował ponadto: regulaminy konkursów grantowych, wniosek projektowy, kartę oceny, instrukcję wypełniania wniosku, wzory sprawozdań, wzór umowy grantowej, wzór porozumienia pomiędzy grupą młodzieżową a patronem. Oceny formalnej dokonywała jedna osoba, natomiast oceny merytorycznej dwie (pracownik Stowarzyszenia i osoba z zewnątrz zatrudniona do tych czynności).

Realizując projekt Młoda Inicjatywa I, Stowarzyszenie, w wyniku dwóch konkursów przeprowadzonych w 2023 r., przyznało mikrogranty w łącznej wysokości 222 675,37 zł, z czego w ścieżce 1 – Tworzenie i aktywizacja rad młodzieżowych – 51 371,25 zł (dla sześciu podmiotów) i w ścieżce 2 – Aktywizacja samorządów uczniowskich i studenckich – 170 662,12 zł (dla 23 beneficjentów).

W ramach projektu Młoda Inicjatywa II, w wyniku dwóch konkursów przeprowadzonych w 2024 r., przyznano mikrogranty w łącznej kwocie 154 023,97 zł, z czego w ścieżce 1 – 39 272,20 zł (siedmiu podmiotom) i w ścieżce 2 – 114 751,77 zł (27 beneficjentom).

Analiza dokumentacji 25 spośród 29 mikrograntów przyznanych w ramach Młodej Inicjatywy I wykazała, że otrzymały je podmioty do tego uprawnione, środki dotacji wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, przy osiągnięciu celów założonych w umowach. Nie stwierdzono, by którykolwiek z grantobiorców był w jakikolwiek sposób powiązany ze Stowarzyszeniem.

Zgodnie z § 3 ust. 2 umów o powierzenie grantów Stowarzyszenie zobowiązało się do wypłaty kwoty grantów w dwóch ratach: a) pierwszej w ciągu 14 dni od podpisania umowy (co było zgodne z § 2, pkt 9. ppkt 4) ramowego wzoru umowy wieloletniej – Priorytet 1); b) drugiej w ciągu siedmiu dni od akceptacji przez operatora sprawozdania częściowego. Transze wypłacano w terminach określonych umowami z grantobiorcami.

Zgodnie z § 6 umów o powierzenie grantów realizatorzy zostali zobowiązani do złożenia sprawozdania częściowego po wydatkowaniu co najmniej 50% środków przekazanych w pierwszej transzy lub do konkretnego dnia w umowach wskazanych, a w terminie 14 dni od zakończenia realizacji Projektu rozliczenia całości otrzymanego grantu w sprawozdaniu końcowym. Sprawozdania te miały być składane na wzorach przekazanych przez operatora (§ 6 pkt. 2 umów). Na prośbę operatora, realizator zobowiązany był do dołączenia do sprawozdania kserokopii/skanów dokumentów merytorycznych i księgowych związanych z realizowanym projektem.

Według § 7 ust. 1 umów operator został zobowiązany do sprawowania nadzoru i kontroli prawidłowości projektu przez realizatorów (mikrograntobiorców). Składali oni sprawozdania częściowe oraz końcowe z wykonania umów, które były na bieżąco analizowane. Ponadto, w ramach działania: Wsparcie dla beneficjentów - wzmocnienie liderów młodzieżowych rad - opiekun/falicytator podczas trwania projektów odbył wizyty monitorujące w młodzieżowych radach. Opiekun weryfikował przebieg realizacji projektu, mając do dyspozycji kartę monitoringu, którą wypełniał podczas spotkania. Dokumentacja ta była załączana do dokumentacji projektowej.

(akta kontroli str. 133-144, 174-202, 516-530)

3. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczych

Stowarzyszenie, w ramach obowiązków sprawozdawczych związanych z prowadzonymi projektami, w przypadku wszystkich trzech dotowanych zadań przekazało do NIW sprawozdania częściowe, a w przypadku Młodej Inicjatywy I również sprawozdanie końcowe. Sprawozdania złożono w obowiązującym terminie 30 dni od zakończenia kolejnych lat realizacji poszczególnych zadań i zostały one przez NIW zaakceptowane.

Zarówno sprawozdanie częściowe jak i końcowe z realizacji Młodej Inicjatywy I zostały złożone na formularzach zgodnych ze wzorem sprawozdania stanowiącym załącznik nr 8 do regulaminu konkursu RP Fundusz Młodzieżowy 2022 na lata 2022-2023. Nie były one jednak zgodne ze wzorem stanowiącym załącznik nr 5 do rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzoru ofert i ramowych wzorów umów dotyczących zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań¹¹, oba w zakresie: tytułu sprawozdania, tj. w tytule sprawozdania składanego przez Stowarzyszenie zawarto informację, iż jest to sprawozdanie z wykonania zadania publicznego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹², zamiast art. 18 ust. 4 ww. ustawy; pouczenia, którego zabrakło na pierwszej stronie sprawozdania wypełnionego przez Stowarzyszenie; nazwy Zleceniobiorcy (w zamian wskazywano nazwę Operatora projektu); rodzaju zadania publicznego (ta informacja nie była wymagana załącznikiem nr 5 do ww. rozporządzenia).

Ponadto opis osiągniętych rezultatów wraz z liczbowym określeniem skali działań zrealizowanych w ramach zadania Stowarzyszenie przedstawiło w układzie tabelarycznym, co nie było przewidziane załącznikiem nr 5 do ww. rozporządzenia. W części II, w trzeciej kolumnie, zamiast „Koszty zgodnie z umową (w zł)” widniało „Wartość razem zgodnie z umową (w zł)”. W pkt 2 „Rozliczenie ze względu na źródło finansowania zadania publicznego” zabrakło miejsca przewidzianego do przekazania informacji w zakresie: środków finansowych z innych źródeł publicznych (pkt 2.3) oraz udziału kwoty dotacji w całkowitych kosztach zadania publicznego (pkt 4). W to miejsce, w formularzu przygotowanym przez NIW dla Stowarzyszenia wskazano do wypełnienia pola: Udział kwoty wydatkowanej na mikro dotacje w stosunku do wysokości dotacji, Udział kosztów rozwoju instytucjonalnego w całkowitych kosztach zadania publicznego oraz Udział kosztów administracyjnych w stosunku do wysokości dotacji. Zabrakło informacji odnośnie: udziału innych środków finansowych w stosunku do otrzymanej kwoty dotacji, udziału wkładu osobowego i wkładu rzeczowego w stosunku do otrzymanej kwoty dotacji oraz informacji o ewentualnych świadczeniach pieniężnych pobranych w związku z realizacją zadania od jego odbiorców w ramach regrantingu.

(akta kontroli str. 116-126, 133-144, 516-530, 649-661)

4. Stan realizacji dotowanych zadań

Z informacji zawartych w sprawozdaniach wynikało, że w przypadku Młodej Inicjatywy I Stowarzyszenie w większości zrealizowało zaplanowane cele projektu, osiągając w dziewięciu spośród 11 kategorii wszystkie zakładane wskaźniki jego wykonania. Uzyskany poziom osiągnięcia rezultatu (13) był niższy

¹¹ Dz. U. poz. 2057.

¹² Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 ze zm.

od zakładanego (14) w zakresie liczby inicjatyw rad młodzieżowych wspartych w ramach projektu oraz w zakresie liczby partnerstw nawiązanych między radami a patronami (sześć zamiast planowanych siedmiu), co wynikało z rezygnacji jednej z wstępnie zakwalifikowanych rad z realizacji projektu.

W 2023 r., w efekcie realizacji ścieżki 1 powstały trzy nowe rady młodzieżowe przy jednostkach samorządu terytorialnego (wskaźnik pośredni – 12, docelowy – 15) oraz przeszkolono 137 członków rad (wskaźnik docelowy - 60). W efekcie realizacji ścieżki 2 uzyskano 55 inicjatyw ze strony samorządów uczniowskich (na 40 zakładanych), 18 samorządów zaangażowało się w wolontariat (na cztery zakładane), zawarto 23 partnerstwa pomiędzy samorządami a patronami (na 20 zakładanych), 73 osoby (na 65 zaplanowanych) zwiększyły swoje kompetencje w realizacji własnych inicjatyw.

(akta kontroli str. 116-126, 133-144)

Realizując Młodą Inicjatywę II Stowarzyszenie osiągnęło zaplanowany poziom wykonania w przypadku 10 spośród 12 wskaźników. Nie zrealizowano wskaźnika dotyczącego liczby partnerstw nawiązanych pomiędzy radami młodzieżowymi a organizacjami pozarządowymi (27 miast 28), natomiast wskaźnik dotyczący odsetka rad młodzieżowych, które w rok po zakończeniu realizacji zadania zadeklarują poprawę funkcjonowania dzięki wsparciu w ramach Młodej Inicjatywy II będzie podlegał ocenie w sprawozdaniu za 2025 r.

W 2024 r. w efekcie realizacji ścieżki 1 powstały cztery nowe rady młodzieżowe (wskaźnik pośredni na ten rok – 19), przeszkolono 65 członków rad (wskaźnik docelowy - 20), uzyskano 13 inicjatyw ze strony rad wspartych w projekcie (przy siedmiu zaplanowanych), osiem rad zawarło umowy partnerskie z organizacjami pozarządowymi (wskaźnik docelowy – siedem). W efekcie realizacji ścieżki 2 uzyskano 53 inicjatywy samorządów uczniowskich (na 28 zakładanych), 22 samorzady zaangażowały się w wolontariat (na trzy zakładane), 158 osób (na 60 zaplanowanych) było zaangażowanych w realizację projektów objętych mikrograntami.

(akta kontroli str. 516-530)

W przypadku Projektowej Popcornicy w 2024 r. osiągnięto zadeklarowany w ofercie poziom wszystkich trzech zaplanowanych na ten rok wskaźników, tj.:

- liczba członków organizacji młodzieżowych, którzy zwiększyli swoją wiedzę i umiejętności w zakresie przeprowadzania diagnozy potrzeb – 11 na 10 zaplanowanych;
- liczba przeprowadzonych szkoleń dla młodzieży – jedno (na jedno zaplanowane);
- liczba stron internetowych dedykowanych realizowanemu projektowi – jedna (na jedną zaplanowaną).

(akta kontroli str. 649-661)

Stowarzyszenie w zadaniu Młoda Inicjatywa II przyjęło do udziału w projekcie w 2025 r. osoby w przedziale wieku od 13 do 29 lat, niemniej, według stanu na dzień 17 kwietnia 2025 r. nie przekazano żadnych środków ani nie podpisano stosownych umów z grantobiorcami (z 11 podmiotami - stowarzyszeniami, które zgłosiły osoby poniżej 15 roku życia)¹³.

Według wyjaśnień Wiceprezes Zarządu Stowarzyszenia, w projektach Młoda Inicjatywa I i II oraz Projektowa Popcornica, zgodnie z regulaminami rekrutacji do tych projektów, przed zmianą regulaminu konkursu Edycji 2024,

¹³ Dotacje przyznano w 2025 r. ogółem 29 podmiotom.

beneficjentami były osoby w wieku 15-29 lat. W 2025 r. Stowarzyszenie wprowadziło zmianę do regulaminu projektu Młoda Inicjatywa II, w ramach której o mikrogranty mogą ubiegać się osoby w wieku od 13 do 29 lat. W grupach inicjatywnych, którym przyznano w 2025 r. dofinansowanie, są osoby poniżej 15 roku życia, jednak do chwili obecnej nie została podpisana żadna umowa. Wiceprezes podała ponadto, że w związku z obniżeniem wieku osób, które mogą ubiegać się o młodzieżowe granty w ramach RPFM, Stowarzyszenie przeprowadziło dwukrotnie rozmowę telefoniczną z opiekunką projektu z NIW, która przekazała informację, że nie ma konieczności wprowadzania zmian do zawartej z NIW umowy dotacji, związanych z obniżeniem wieku uczestników projektu. Dodatkowo, w celu uzyskania pisemnego potwierdzenia, przesłano do NIW stosowne zapytanie drogą mailową, na które Stowarzyszenie nie otrzymało odpowiedzi.

(akta kontroli str. 19-20, 749-756)

NIK zauważa, że przywołana przez Panią Wiceprezes podstawa do obniżenia wieku uczestników tj. uchwała Rady NIW nr 25/2024, mimo że odnosiła się wyłącznie do Regulaminu Konkursu organizowanego w ramach RPFM, zmieniła de facto postanowienia załącznika do uchwały nr 159/2022 Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2022 r. Rządowy Program Fundusz Młodzieżowy na lata 2022–2033, poszerzając w sposób nieuprawniony zdefiniowaną w nim grupę docelową Programu.

Art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego¹⁴ wprost wskazuje, że Rada Ministrów przyjmuje, w drodze uchwały, programy wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Wobec tego, tylko Rada Ministrów może zmienić treść Programu. W konsekwencji Program RPFM obowiązywał w kształcie przyjętym przez Radę Ministrów uchwałą nr 159/2022 z dnia 19 lipca 2022 r. Reasumując więc, Stowarzyszenie nie powinno zawierać umów i finansować projektów z udziałem grantobiorców, którzy zaproponowali jako uczestników osoby poniżej 15 roku życia.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dniu 22 stycznia 2024 r. Stowarzyszenie zwróciło NIW kwotę 4 513,51 zł tytułem częściowego niezrealizowania grantów z 7-dniowym opóźnieniem w stosunku do terminu wynikającego z § 10 ust. 2 Umowy Nr 1/FMP1/2022 (Młoda Inicjatywa I), tj. 15 stycznia 2024 r. Skutkowało to zapłatą odsetek w kwocie 12,00 zł (w wysokości jak dla zaległości podatkowych), które uiszczone zostały na rachunek bankowy NIW 4 marca 2024 r.

Prezes Zarządu wyjaśniła, że opóźnienie zwrotu dotacji wynikało z konieczności przeprowadzenia dodatkowej weryfikacji rozliczenia finansowego projektu oraz wewnętrznych procedur księgowych organizacji, które wydłużyły ten proces.

(akta kontroli str. 12, 15, 757-758)

¹⁴ Dz. U. z 2023 r., poz. 1618.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	NIK nie formułuje uwag.
Wnioski	Zapewnienie terminowego odprowadzania niewykorzystanych środków dotacji budżetowych na rachunki ich dysponentów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego

Bydgoszcz, 25 kwietnia 2025 r.

Kontroler

(-) Łukasz Burczyk

Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Bydgoszczy

p.o. Dyrektor

(-) Tomasz Sobecki